

◆ VIKERKAAR ◆

Laste ja Noorsoo kirjandus

	Mk.
V. Busch: ANTS VARESJALG	60.—
M. J. Eisen: NÄKIRAAMAT	125.—
LUUPAINAJA	90.—
HANSU RAAMAT	50.—
R. Espenberg: JÕULU MÜSTEERIUM UNE- NÄOS, laste näid. 3 pildis	35.—
Ferenc Herzeg: GYURKA ja SANDOR	125.—
K. A. Hindrey: JAUNART JAURAM	75.—
JAUNART JAURAMI	
JÖNGERMANNID	65.—
JÖNGERMANNIDE JANDID	60.—
JUTT VÄIKSEST NEEGRI POISIST SAMBOST	60.—
Aino Kaila: VÄIKESE ANNI ELULUGU	75.—
T. Kuusik: LASTE TEMBUD	20.—
Jaan Lattik: MINU KODUST	130.—
Jakob Liiv: MARJULISED	40.—
„UST, ÕUE!“ näid. lst. 3 vaat.	70.—
L. Lilienthal: LAULUMÄNGUD LASTELE	50.—
Arthur Linholm: SASSI JUSSI	
VINGERPUSSID	60.—
K. Pinkovsky: TORI JA TUTEBI	25.—
KOREA VANA VESTED	25.—
K. E. Sööt: LAPSEPÕLVE KUNGLA	130.—
E. Tegner: FRITHJOF, Skandinaavia Kalevip.	75.—
G. Topelius: KOLM MUINASJUTTU	50.—
Johannes Üksi: SIIDIPÜKSID, nali lst. 3 vaat.	40.—

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS.

№ 11.

Vastutav toimetaja M. Nurmik.
Tegev toimetaja A. Oengo-Johanson.

1923.

II. AASTAKÄIK.

MITTE IGAÜHELE.

JUHAN LIIV.

Luuletaja 10. a. surmapäeva puhuks
1. detsembril 1923.

Mitte igale õnneks ei antud selgesti näha,
mitte kõigile palgaks ei pandud selgesti kuulda,
armastada palavalt isamaad,
kannatada temaga.

METSAS.

A. Serafimovitsh'i järele K. E.

ets oli vaikne. Liikumatus seisis ladvad ja ühtegi häält polnud kuulda. Mets vaikis. . .

Ja kui üksik, kuiv oks, murdu- des puult, kukkus pööreldes ja kinni hakates kolletanud nõeltega elava- test rohelistest okstest, siis oli ta kukkumine kaugele kuulda.

Üleval polnud näha kurba, halli põhjamaa taevast, teda varjas tihe oksastik, ja nagu hiiglasambad seisis aastasadasi vanad mändide tüvid. Ja valitses vaikus, nagu templis, sam- mastikkude all.

Tüvide vahel, mis immitsesid vaiku, välgatas midagi ela- vat. Keegi kõndis kõlatuil sammel, ja läinud-aastane nõelas- tik, mis tihedalt kattis maad, tegi kuulmatuks astumised. Kuid kui jalg astus õhukese jää päale, mis kattis lombikest, siis kuul- dus kaugele vaikust rikkuv pragin.

Poisikene, aastat kaksteist vana, kirves vööl, suurtes, arvatavasti isa saabastes, laskus põlvili ja kinnitas midagi okste ja tüvede vahele, ja kui ta edasi läks, siis jäi järele terve rida silmuseid, millede küljes punetasid külgekinnitatud marjad.

Poiss seadis püüniseid, tähelepanelikult ümbrust meeles pidades selles metsalabürindis. Hämarus valgenes ja puude va- hel vilkus veeväli. Kumeralt, liivaselt kaldalt avanes vaade järve päale. Ta teine kallas ulatas kuni horitsondini, kust mets vastu sinas. Järve katsid lugemata saared. Ta oli kit- saste väinadega ühendatud teiste järvedega, mis sadasi verstu edasi ulatasid mööda vaikivat, ühetoonilist kurba maastikku, kelle üht külge uhtsid külmad Valgemere lained, kuna teine külg ümbritsetud oli Jäämere külma õhkkonna ja jääväljadega.

Lugemata hulk parte, hanesid, luiki ja teisi veelinde liikus järvel kisa, ladistamise ja käraga, ja terved parved tõusid õhku, lennates üle saare, metsade taha. . .

Poiss seisis minut aega kaldal ja vilistas läbilõikavalt kaks korda. Mitmekordne kaja vastas talle vilega — kuni kustus aegamööda...

„Tähendab, et ei ole tulnud,“ rääkis poiss endamisi, võttis kirve vöölt ja hakkas raiuma puid, mis kaldalt otse vette langesid. Ta töötas osavalt ja kiirelt, aina laastud lendasid.

„Huu — kui külm,“ ütles poiss, kui ta saapaid maha võttes vette ronis, mis jääkülm oli.

Ja ruttu seadis ta raiutud palgid üksteise kõrvale, neid painduvate okstega kokku köites. Mõne minuti pärast oli parv valmis ja seisis liikumatult kohmakana veepinnal. Poiss viis püüinised ja leivakoti parvele, tõukas latiga, ja parv, aegamööda liikudes, kaugenes kaldalt. Linnud tõusid salkade kaupa suure kisaga veepinnalt õhku, parvena taevast kattes.

Kaugele jäi kallas, ja ümberringi laotus veeväli peegelduvate pilvede ja halli taevaga. Latt ei ulatanud enam põhja, mis läbi selge vee veel näha oli, ja poisikene külmast siniste kätega töötas latiga, tarvitades teda mõla asemel. Päike oli metsa kohal, kui parv saare kaldale jõudis. Poiss läks metsa.

Mändide tüvedel valendusid märgid, mis ta paar päeva varem sisse raiunud oli. Mets oli tihe, ilma teedeta, ilma ühegi inimese jäljeta, kuid poiss sammus kergelt ja kindlalt, vaadates märkide järele.

Tihnikus, põõsastiku kõrval, rippus liikumatult lind, tiivad longus, kael välja sirutatud. Peenike jõhvist silmus, oksa külge kinnitatult, oli ta kaela kokku tõmmanud. Poiss võttis surnud linnu ja viskas ta kotti. Selle järele, kuidas ta edasi läks, täitus ta kott lindudega. Puude vahel liikus midagi punast, elusat ja kadus metsa. Poiss ruttas sinna. Oksal rippus pooleldi söödud lind.

„Ah — sa,“ ütles poiss pahaselt, „sinu jaoks vist need siin on.“ Kõik teised silmused olid kas tühjad, ehk nendes rippusid ainult näritud pääd ja kaelad.

Ta pööris tagasi. Päike loojenes. Mustalt seisid männid. Vaikus laotus ühes pimedusega laiali. Poiss ruttas järve juure, kuid mets oli tihe ja pime. Raske kott rõhus õlgu, jalge all raksusid kuivanud oksad, ja pärast kõndisid jälle saapad pehmet nõelastikku mööda; õudsemaks muutus pimedus, puid ühte sulatades.

„Ainult mitte ära eksida!“ mõtles poiss ärevalt ja vaatas jälle teravalt ümber, kuid valenduvaid raiutud märke polnud enam näha pimeduses. Viimaks valgenes natuke ja ees avanes tumeda läikega järv. Poiss kuulatas: pimedusse uppuva järve üle laotus samane vaikus, nagu metsaski, ainult ta hingas välja külma ja niiskust.

Ta kõndis mööda kallast, otsides parve, kuid igalpool oli seesama liivane kallas, ja vaevalt nähtav vesi.

„Sunnik küll... mis sa nüüd teed!..“

Poiss läks metsa, laskis põlvili, otsis käsikaudu maa pääl lamava vaiguse puujuure ja raius ta välja. Otsis siis taela, löi tuld ja pani vaiguse juure põlema. Tuli valgustas ümbrust, metsas jooksid värisevad varjud ja punakas vees peegeldusid mändide ladvad.

Mõni samm eemal seisis parv. Poiss kustutas tule. Ja kohe ümbritses teda must, läbinägematu pimedus. Poiss pani koti lindudega, leivakoti ja poolpõlenud tungla parvele ja latiga kaldalt tõugates sõitis järvele. Latt läks järjest sügavamale

ja ei puutunud viimaks põhja. Parv liikus tasa ja kõlata kesk tuma pimedust.

Nagu äranõitunud maa laotus ümber laiali, sadade verstade kaupa ühtegi inimese häält, kalalaksu ega linnuhäälitsemist polnud kuulda.

„Mis see siis on... kas kallast ei tulegi?“

Poiss pühkis ärritatult higi otsa eest ja vaatas ümber: isegi parve ääri polnud näha. Ta tõstis pää — igal pool pimedus — ühtegi tähte.

„Ah sa mu Jumal!“... — lõi käega vastu külge, sülitas pihku, ja hakkas jälle latiga tööle.

Aeg möödus, käed ja õlad valutasi, aga ümberringi oli ikka see must, õudne öö, ikka eksis parv, ei tea kus.

Ja see õudne külm pimedus ronis südame igatsusena ja meeleheitena. Oleks ometi mõndagi häält kuulda? Kuid mitte ühtegi elavat hinge polnud kuulda.

Nüüd ei kujutanud ta enam ette, kus ta oli, kus oli kallas kuhu ta püüdis, ja see, kust ta sõitis. Ta töötas ainult latiga ei tea kuhu.

Palgid liikusid ja hakkasid laiali minema alalisest tööst. Kiiresti tehtud parv tahtis laguneda jalgade all.

Poiss töötas meeltheites, iga minut oodates, et ta nagu kirves lahtiminevate palkide vahelt vajub külma vette ja surnult põhja jääb lamama.

Ta kükitas maha, pani lati käest — ja nuttis...

Nuttis abitu lapse pisaraid, sest sellest määratust labü rindist polnud väljapääsu.

„Onu Silant-i-i!“... — hüüdis ta peene lapsehäälega. Pimeduses kajas vastu tuhande kordselt: „a-a-a-n-tii-ii...!“ Selsamal silmapilgul, surevat kaja läminastades, kohisesid tu handed nägematud tiivad. Õine pimedus täitis lugemata tiivalöökidega. Poiss kuulatas rõõmsalt: need olid esimesed hääled, mis rikkusid rõhuvat vaikust.

Ta lõi ruttu tuld ja süütas poolpõleva tungla. Punakas leek tõrjus kohe pimeduse tagasi ja valgustas ümbrust, kuid midagi muud polnud näha, kui ainult vett.

Kuhu sõuda, kus kallas?

Tungal põles lõpuni ja kõrvetas sõrmi. Poiss laskis ta kukkuda. Sisisedes kustus tuli. Pimedus vallutas ümbruse. Tiibade kohin vaikis, ja jälle ümbitses vaest poisikest pimedus ja õudne vaikus.

Ta hakkas jälle hea õnne peale töötama latiga, ettevaatlikult, et mitte lahti ei läheks köidikud, millega parv seotud. Ta kuulatas: kesk läbitungimatut pimedust oli vaikus, — kuid... tundus väike tuulepuhang...

Ruttu tõusis poisike üles ja sõrme märjaks tehes pööris ta ümber. Sealt küljest, kust lõppemata tuulepuhang puhus, tundis sõrm külma. Kiiresti võttis ta lati ja pööras parve tuule järele. Süda põksus rõõmsalt — nüüd saab ta ometi kalda kätte.

Latt puutus põhja... kuskil lähedal pidi kallas olema. Poiss tõukas kõigest jõust latiga, kuid jalge all kriiksusid palgid, köited lagunesid ja parv läks laiali. Külma vesi ümbritses teda.

Esimesel silmapilgul jäi hing kinni. Jääkülm vesi tungis saabastesse, riietesse ja märg särk hakkas ihu külge.

Hambad lõgisesid külmast. Poiss haaras leivakoti, teise käega koti lindudega ja palgile toetades katsus jalgadega sügavust. Jalad puutusid põhja. Mõlemaid kotte kõrgel hoides sumpas ta läbi vee. Viimaks oli kallas.

Ta värises kõigest kehast. Murdis kohe mõne kuuse- ja männioksa, lõi tuld, ja tuli hakkas rõõmsalt loitma, valgust heites vee ja puude ning lahtiläinud parve peale ja saatis varje puude vahele. Aur tõusis märgadest riietest.

Metsas käis keegi. Raskete sammude all murdusid oksad, ja kellegi vihane urin segas öö rahu.

„Hulkur... ah... sina — võtku tont sind“ — ja poiss kuulatas karust murtud okste praginat, hoolsalt tuld suurendades, et ära ajada kutsumata külalist.

Tuli põles ja leek loitis kõrgele, ja siin-sääil ilmusid väikesed tigidad silmad, koon ja kõrvad.

Poiss pani kaks sõrme suhu, vilistas läbilõikavalt ja hõikas: Oh-hoh-hooo!

O-o-o-o — vastas kaja, ja jällega kahisesid lugematud tüvad ning keegi käis metsas, oksti murdes ja vihaselt urisedes.

Poiss pööris tule poole pea külje, pea selja, pea jalad, kuni viimaks neist enam auru ei tulnud. Pärast sõi tüki leiba ja heitis tule ääre... talle paistis, nagu oleks tulnud metsast karu, kiristes hambaid, ja pani täiest kõrist naerma. Siis hakkas kotist linde sööma, olid need otsas, sõi tema jalgu, olid need söödud, siis aevastas, pühkis käpaga suud, istus parvele ja sõitis järve peale. Sõidab järvel; poiss vaatab ta peale, aga ei ole enam karu, vaid onu Silanti. Ja nagu seisaks onu Silanti ja raputaks teda:

„Tõusen'd üles Mitjakene, vaata kus päike.“

Mitja avas silmad, hüppas üles, näeb päikest kõrgel üle määndide, üle kullates järve, saari ja metsa.

Aga järvel on ladin ja kära ning terved parved rändlinde lendavad taeva all lõuna poole. Ja tema kõrval hõõgub kustunud tule ase.

— „Ma mõtlesin et karu...“

— „Missugune karu?“

— „Jah, öösel hulkus teine metsa mööda...“

Ma oleksin peaaegu järvele eile ära uppunud: jäin hiljaks ja eksisin järvele ära. Pimedus igalpool, ei tea, kuhu sõita. Ja parv läks laiali, hea oli, et kaldal juba olin.“

— „Kui öösel välja sõidad, siis süüta kaldal tuli põlema, see näitab sulle teed.“

„Oh ma loll! ja tõsi!.. aga mina süütasin tungla ja kustutasin ära... Pimedus nii, et kas löö või silmad pääst... ja ei näe, kuhu sõita!“

Mõlemad korjasid asjad kokku, panid kirved vöö vahele ja läksid koju.

RAHE.

A. JALAKAS.

almiv vili kaunilt voolab väljadel.

Rõõmuga tad paitab vaade mahe, hell
armastajast silmast. — Loodus õnnista
võtnud on me põlde rohke saagiga.

Kui nii kaunid ilmad kestvad edasi,
küpseb vili varsi, valmib tälesti, —
esmaspäeval vara — või ehk ennemgi —
lähme põllule me, võttes vikati. —

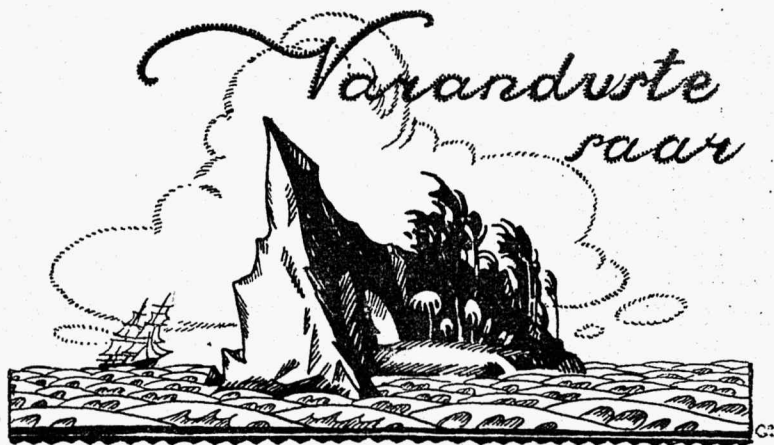
— Sinitaeva serval näha mustjas joon;
õhus nagu kohaks ähvarduse toon.
Pilveke see paisub, muutub mustemaks.
Juba peidab päikse pilvekate paks. . .

— Otse siia pilv see suundub kuri-must! —
Issand, hoia ära meitest õnnetust! . . . —
tõuseb ohkeid mitmeist hirmund südameist,
vaates lähenevat kurja külalist.

Raksatades langeb kambri aknale
raske rahetera musta pilve seest —
vihas ulub, mässab hirmus tormihoog.
Puie villi, oksad langevad kui loog.

Lume alla mattub ennist haljas maa. . .
Lootusi nii mitmeid valbub lumme ka. . .
Tummalt tormikeerus seisab peremees:
meeleheide, valu mässul südames.

Peagi möödub maru. . . Eemal' sõuab ta.
Loodus jälle rahul. . . Leht ei liigahta.
Aga. . . seal, kus vili voogas väljadel —
purukspekstud risu leidub ainult veel! . .

Robert Louis Stevensoni romaan.

Igakord kui laev vastu lainet langes, veeres punase mütsiga mees edasi-tagasi; kuid, mis vastikuim oli, see kiigutamine ei muutnud ta seisendit ega alalist hambaidpaljastavat grimassi sugugi. Samuti näis igakord Hands ikka enam mõttesse vajuvat ning lohises mööda lage allapoole, sirutades jalgu ikka enam ettepoole, pöördes näo ikka enam pära poole, nii et nagu mu eest aegamööda varju jäi; lõpuks ei näinud ma temast muud, kui kõrva ning osa kähharast põskhabemest.

Märkasin nende lähedal lael tumedaid vereplekke ning hakkasin kindlasti arvama, et nad tapsid üksteise joomahullustuses.

Kuna ma seda kõike vaatasin ning imetlesin, pöördus Israel Hands silmapilgul, kui laev rahulikult seisis tasase hoigega vana seisesse nagu ta alguses oli. Hoie, mis valust ning surmaväsimusest rääkis, niisama ta jõuetult rippuv lõug, äratasid minus kaastundmuse. Kuid meele tuletades, mis ma õunatünnis kuulsin, kaotasid kõik kaastundmuse.

Läksin pära poole päämašini.

„Tulen laevale, mr. Hands,“ ütlesin pilkavalt.

Vaevalt suutis ta omi silmi pöörda; kuid selleks, et imestust avaldada, oli ta liig nõrk. Ainus asi, mis ta suutis, oli öelda: „Viina!“

Mulle näis, nagu ei tohiks aega viita ning hoidudes kõrvale poomi eest, kui see jälle korra üle lae viipas, lipsasin pärra, trepist alla kajutisse.

Sääl valitses sarnane korralagedus, nagu te seda kujutelda ei oska. Kõik lukustatud kohad olid lahti murtud kaarti

otsides. Põrand oli kaetud paksu mudakorruga; sääl oli joodud või nõu peetud, pääle seda kui soos ümber laagri ringi kahlatud. Valgeks värvitud seinad, millede kandid kullatud olid, kandsid mustade käppade jälgi. Tosinateviisi klirises tühje pudelid nurkades kokku, kui laev ühelt küljelt teisele vajas. Üks doktori arstiteadlistest raamatutest lebas laual, pooled lehed välja rebitud, ma arvan, piibu süütamiseks. Kõige selle üle laotas lamp, tahmunud ja pime, oma ähmast valgust.

Laskusin alla keldrisse; aamid olid läinud, tühjaks joodud ja tagasi visatud oli ka hämmavalt palju pudelid. Kindlasti ei olnud ükski mässajatest mässu algusest saadik kaine.

Otsides veel, leidsin pudeli, milles natuke viina Handsi jaoks oli; enda jaoks leidsin kuivatatud leiba, puuvilja konserve, hulga rosinaid ning tüki juustu. Läksin selle kõigega üles, oma jao panin tüüriratta juure maha, küllalt kaugele roolimehest, läksin ette veeaami juure, kust janu kustutamiseks tubli sõõmu jõin, ning alles siis, ja mitte ennem, andsin Handsile viina.

Ta jõi tüki aega, enne kui pudeli suult ära võttis.

„Äh!“ ütles ta, „põrgu nimel, seda mulle vaja oligi!“

Istusin oma nurka maha ning hakkasin sööma.

„On teil palju viga?“ küsisin.

Ta rõhkis või, võib ennem öelda, haukus vastu:

„Oleks doktor laeval, ma saaks paari korruga terveks; kuid mul juba ei ole kord õnne, selles asi ongi. Mis sellesse lollisse sääl puutub, siis on tema täiesti surnud,“ lisas ta juure, näidates punase mütsiga mehe poole. „Ta ei olnud igatahes häa merimees. Ning millal võisite teie küll siia tulla?“

„Mina,“ vastasin, „tuln laevale, et teda enda võimu alla võtta, mr. Hands; ning teie, olge hääd, vaadake nüüd minu kui oma kapteni pääle kuni edaspidise korralduseni.“

Ta vaatas mulle hapu näoga otsa, kuid ei vastanud midagi. Paled olid tal jälle natuke punasemaks läinud, ehk ta küll veel väga haiglane näis, ning ikka allapoole libises, kui laev teise külje pööras.

„Pääle selle,“ jätkasin, „ei salli ma seda lippu, mr. Hands; ning teie lahke lubaga lasen ma ta alla. Parem mitte midagi kui see.“

Ning, hoidudes jälle poomi eest, jooksin lipunööri juure, tõmbasin selle neetud musta lipu alla ning viskasin üle parda.

„Jumal kaitsku kuningat!“ ütlesin, mütsi vibutades; „kapten Silveri ots on käes!“

Ta jälgis mind terava, kavala vaatega, lõug kogu aeg rinale vajutatud.

„Ma arvan,“ algas ta lõpuks, „ma arvan, kapten Hawkins, teie nagu tahaks kaldale ajada. Räägime läbi.“

„O jaa,“ vastasin talle, „häämeelega, mr. Hands. Laske kuulda.“ Ning pöördusin jälle hää isuga oma toidu juure tagasi.

„See mees,“ jätkas ta, noogutades nõrgalt peäd surnu poole, „O'Brien oli ta nimi — ta oli harilik iirlane — see mees ja mina, meie säadsime purjed üles, et tagasi purjetada. Tema on nüüd surnud — nii surnud kui laeva kiil; ning kes nüüd hakkab laeva juhtima, seda ma ei tea. Ilma minu juhatuseta teie seda ei oska, niipalju kui ma tean. Ja nüüd andke mulle süüa ning juua, ning üks vana rätik ehk riidetükk, et haavad kinni siduda; ning mina ütlen teile, mis teha. Sellega oleks kõik korras.“

„Ütlen teile aga,“ vastasin talle, „et ma ei taha enam tagasi kapten Kiddi ankruplatsile. Ma mõtlen laeva Põhjalahte viia ning sääil rahulikult randa lasta.“

„Seda võite teie teha,“ hüüdis ta, „ma ei ole ometi viimane loll. Ma ju näen, eks? Ma proovisin oma, ja kaotasin — nüüd kasutate teie minu tuult. Põhjalaht? Oo, muidugi, minul ei ole ju valida! Ma aitan teil laeva Kohtudokki viia.“

Mul näis nagu oleks neis sõnades mingi mõte varjul. Lepisime temaga säälsamas kokku. Kolme minuti pärast purjetas „Hispaniola“ kergelt piki Varanduste saare kallast, kindla lootusega saabuda põhjapoolsesse tippu enne õhtut, purjetada Põhjalahte enne veetõusu nii kaugele kui saab, et saaks ta hädaohuta randa lasta, ning siis oodata, kuni mõõn lubab meid maanduda.

Sidusin tüüriratta kinni ja läksin alla oma kasti juure, kust võtsin ema pehme siidise ninarätiku. Sellega sidus Hands minu abil suure verdtilkuga haava kinni, mille ta reide saanud ning pääle seda, kui ta vähe söönud ning paar lonksu viina veel saanud, hakkas ta silmnähtavalt toibuma, istus sirgemini, rääkis valjumini ja selgemini ning oli igapidi kui hoopis teine inimene.

Tuul aitas meile kaasa. Libisesime kergelt kui linnud üle vee, saarekallas liikus mööda, pildi muutudes mõne minutiga. Varsi möödusime kõrgest maast ning olime madalama liivase maa kohal, mis mõne kääbusränniga ilustatud; varsi olime ka sellest möödas ning siirdusime ümber kaljuse künka, millega saar põhjapool lõpeb.

Rõõmustasin oma uue seisukorra üle ning nautisin ilusat, päikesepaistest ilma ja mitmekesiseid rannapilte. Vett ja toiduaineid oli küllalt ning südametunnistus, mis mind põgenemise pärast piinanud, oli rahul suure võidu tõttu, mille sain. Kõik oleks olnud päris hää, mõtlen ma, kui poleks olnud roolimeest.

Teekorjamine Jaapanis.

kes mind järjesti oma pilkava vaatega jälgis, imelik naeratus huultel.

Ses naeratuses oli veel midagi pääle valu ja väsimuse — vaevase vanamehe naeratus; kuid selles oli, pääle muu, pilget ja äraandmise aime, ta näoilmes, kui ta mind kavalasti töö juures jälgis.

26. p ä ä t ü k k.

Israel Hands.

Tuul, mis meie soovi kohaselt puhus, pöördus nüüd lääne poole. Seda kergem oli meil nüüd saare kirdpoolsest nurgast Põhjalahe suhu purjetada. Kuid, et meie ei saanud ankruda

Riisipõld Jaapanis.

ning ei söandanud randa purjetada, enne kui mõõn vee küllalt kaugele viinud, siis tuli meil kaua oodata. Roolimees õpetas, kuidas laev seisma panna ning pääle mõnda katset õnnestas see mul; siis istusime mõlemad vaikides sööma.

„Kapten,“ ütles ta viimaks, ikka veel selle jubeda naeratusega, „siin on mu vana seltsimees O'Brien; kas teie ei hiivaks ta üle parda? Ma ei vali just väga palju ega paneks pahaks, et ta keha siin asetseb; kuid minu arvates ei ilusta ta just laeva, eks ole?“

„Ma ei ole nii tugev ja ei armasta sarnast tööd, minu pärast võib ta sääli lebada,“ vastasin.

„See on üks õnnetu laev, see „Hispaniola“, Jim,“ jätkas silmi pilgutades. „Hulk inimesi tapetud pääle seda, kui meie Bristolist lahkusime, hulk vaeseid merimehi suri sel „Hispaniolal“. Iialgi ei ole läinud mul nii halvasti, iialgi. Siin see O'Brien — nüüd on ta surnud. Vaadake, ma ei ole õppinud midagi ning teie olete poiss, kes oskab kirjutada ja lugeda; öelge, on surnud inimene täiesti surnud või ärkab ta kord veel ellu?“

„Teie võite keha surmata, mr. Hands, kuid mitte hinge; seda peaksite igatahes teadma,“ vastasin. „O'Brien on teises ilmas ning, võib olla, vaatleb praegu meid.“

„Ah!“ ütles ta. „See on kurb — selgub, et tapmine on ainult aja raiskamine. Kuid igatahes, niipalju kui mina olen näinud, ei tähenda hinged palju. Ma tahaksin kord vaimudega kokku juhtuda, Jim. Ja nüüd, kui te olete rääkinud, nüüd ma nagu paluksin, et te astuksite sinna kajutisse ning tooksite mulle — ah — ma ei saa selle nime välja ütelda — hmh, tooksite mulle pudeli veini, Jim — see viin on mu pää jaoks liig kange.“

Roolimehe tagasihoidlikkus näis mulle ebaloomulik; ning mis puutub veini ülistamisse, siis ma sugugi ei uskunud seda. Kogu see lugu oli ainult ettekääne. Ta tahtis mind laelt lahkuma sundida — see oli selge; kuid missuguse sihiga, seda ei osanud ma sugugi kujutelda. Ta ei vaadanud mulle kordagi silma: silmad vaatasid tal kogu aeg ringi, üles ehk alla, viskasid pilgu taevale, siis libisesid üle surnud O'Brien'i. Kogu aeg naeratas nii süüdlasel, kohmetul kombel, et iga laps oleks taibanud, et ta mõnda pettust kavatses.

„Veini?“ küsisin. „Hüva. Missugust? Kas punast või valget?“

„Ma arvan, see on ükskõik, kumba, oleks ta aga kange ning küllalt käes,“ vastas ta.

„Hüva,“ olin nõus. „Ma toon portveini, mr. Hands. Kuid mul tuleb kaua otsida teda.“

Nende sõnadega ruttasin trepist alla nii ruttu kui suutsin, tõmbasin kingad jalast, siis jooksin tasa läbi koridori ette, mööda esimest treppi üles ning pistsin pää esimese kajuti uksest välja. Teadsin, et ta ei oota mind säältpoolt; siiski pidasin ettevaatuse tarvilikuks; ning tõesti läksid mu paheimad kahtlused täide.

Ta tõusis endisest seisendist neljakäpuli; ning ehk küll jalg talle nähtavasti palju valu tegi — sest kuulsin teda oiet tagasi hoidvat — siiski jõudis ta kaunis ruttu üle lae komberdada. Poole minuti pärast oli ta parda ääres ja võttis trossi-

rullist käepidemeni verrega määrdunud pika noa, ehk õigemini väikese pistoda. Ühe momendi vaatas ta seda, alumise moka pikaks ajades, proovis tera vastu kätt, siis peitis ta ruttu oma põue ning komberdas tagasi oma vanale kohale parda ääre.

See oli kõik, mis teada tahtsin. Israel suutis liikuda; nüüd oli tal sõjariist; ning see, et ta niipalju vaeva nägi, et kõik mu eest varjata, tõestas selgesti, et mina olin ohvriks märgitud. Mis ta pärast tahtis teha, kas katsuda üle saare laagri ronida Põhjalahest või suurtükki lasta, uskudes, et ta omad seltsimehed esimeseks talle appi jõuavad, seda ma muidugi ei teadnud.

Kuid ühes asjas võisin teda kindlasti uskuda, sest ühes punktis ühtusid meie huvid, nimelt selles, mis puutub laeva saatusse. Mõlemad tahtsime ta vigastamata randa ajada, varjatud kohta, nii et kui paras aeg tuleb, siis ta jälle kerge vaeva ning suurema veata kätte saab; niikaua, kui see tege mata, oli mu elu kindlasti väljaspool hädaohtu.

Seda kõik mõttes järele kaaludes ei viitnud ma asjata aega. Hiilisin tagasi kajutisse, tõmbasin kingad jalga jälle, haarasin esimese kättejuhtuva veinipudeli pihku ning ilmusin uuesti üles.

Hands lebas vanal kohal, kuhu ma ta jätnud, kõssi vajunult, silmad suletud, nagu ei suudaks ta nõrkuse pärast enam päikesevalgust välja kannatada. Siiski vaatas ta minu tulles üles, lõi pudelil kaela päält nagu mees, kel sarnaste asjadega sageli tegu olnud ning võttis tubli sõõmu oma hariliku „prosit'iga“. Pääle selle lebas ta rahulikult natuke aega, siis võttis taskust tubakarulli ning palus mind närimiseks natuke lõigata.

„Lõigake mulle siit suutäis,“ ütles ta, „sest mul ei ole nuga, ja kui olekski, ei ole jõudu, et seda teha. Ah, Jim, Jim, ma arvan, et tuleb vist lõpp! Lõigake mulle suutäis, võib olla, viimane; sest mul ei ole enam kaua elada, ma tean.“

„Hüva,“ vastasin ma, „ma lõikan teile natuke tubakat; kuid mina teie asemel kui ma ennast nii pahasti tunneks, paluks parem Jumalat, nagu õige ristiinimene.“

„Miks?“ hüüdis ta. „Õelge mulle, miks?“

„Miks? Teie just küsisite surma üle. Teie murdsite truudust; elasite patuselt ja valetasite; siin on inimene teie jalge ees, kelle teie tapsite ning küsite veel, miks. Et Jumal halastaks teie pääle, mr. Hands, selleks.“

Rääkisin liig ägedalt, sest meeles oli verine pistoda ta põues, mis minu surmamiseks oli määratud. Tema omakorda jõi suure lonksu viina ja algas ebahariliku pühalikkusega:

„Kolmkümmend aastat,“ ütles, „sõidan juba merel, olen näinud hääd ja halba, ilusat ilma ja paha, toidupuudust, nugade välkumist ja mis veel kõik. Kuid, ütlen teile, iialgi ei ole ma näinud, et häädusest hääd oleks tulnud. Esimeseks peab lööma — arvan ma; surnud ei hammusta, see on minu arvamine — aamen, jäägu nii. Kuid nüüd,“ lisas ta juure, korruga tooni muutes, „jätkub sellest lollusest ka. Nüüd on mõõn kaugel küllalt juba. Tehke nagu ma käsen, kapten Hawkins, siis pääseme hästi ja teeme mis tarvis.“

Vaevalt kaks miili oli meil nüüd veel purjetada; kuid sõit oli täbar, sest sissekäik põhjapoolsele ankruplatsile ei olnud üksi kitsas ning madal, vaid ka keeruline, nii et pidi laevaga hästi oskama ümber käia, et sisse pääseda. Usun, ma olin hää, kärmas käsutäitja ning olen kindel, et Hands oli tubli loots; sest meie loovisime ja loovisime, pöördes puutusime peaaegu vastu karisid, purjetades mööda neist kindlasti ja puhtalt, nii et lõbu vaadata.

Saabudes lahte, nägime, et igaltpoolt piiras meid maa. Põhjalahe kaldad olid niisama metsased nagu lõunapoolse omadki; kuid ta oli pikem ning kitsam, ja sarnanes rohkem jõesuule kui lahele. Otse meie ees, lõunapoolses otsas nägime hukkunud laeva, viimsel lagunemise astmel. See oli kord olnud suur kolmemastiga laev, kuid niikaua juba ilmatujude käes olnud, et ta oli kaetud üleni nõretava vetikatekoega, kaldaäärseid põõsad olid tunginud laele ning nüüd õitsesid nad juba sääil. See oli kurb pilt, kuid ta näitas, et ankruplats väga rahulik.

„Vaadake,“ ütles Hands, „sääil on ilus koht laeva randumiseks. Kena tasane liiv, iialgi laine virvendust, puud ümber ringi ning õied sääil vanal laeval nagu vahti pidamas.“

„Ning kui ta kord randunud,“ küsisin, „kuidas saame ta jälle tagasi vette?“

„Nii,“ vastas ta: „viid trossi madala vee ajal sinna teisele kaldale, seod ta sääil ümber suure männi, teise otsa kinnitad vintsi kinni, ning ootad tõusu. Tuleb kõrge vesi, siis kõik mehed vintsi juure ja laev tuleb alla kui lepase reega. Ning nüüd, poiss, pane tähele. Meie oleme juba lähedal ja kiirus on liig suur. Vähe paremale — nii — otse — paremale — pahemale natuke — otse — otse!“

Nii kõlasid ta käsud, mida ma hinge kinni pidades täitsin, kuni ta lõpuks korruga karjus: „Nüüd, mu kallis, luhva!“ Kõige jõuga väntasin ratta teise külge ning „Hispaniola“ jooksis äkise pöördega otse madala metsase ranna poole.

Viimaste manöövrite ärevus juhtis mu tähelepänu mujale, ning ma ei valvanud enam roolimehi järele nii teravasti,

kui enne. Ootasin suure huviga, millal puutub laev põhja ning unustasin peaaegu täiesti ähvardava hädahoju, kummar-
dudes üle parempoolse parda ning vaadeldes laeva ees laiuvat
virvendust. Oleksin langenud väheima võitluseta oma elu
eest, poleks äkine rahutus sundinud mind pään pöörma. Võib
olla, kuulsin krõbinat või langes vari mulle silma, võib olla,
oli see instinkt, nagu kassil, kuid, igatahes, ümber vaadates
nägin Handsi teel minu poole, pistoda paremas käes.

Meie mõlemad vist karjatasime valjusti. silmade kokku
juhtudes; kuid kuna minu oma oli kriiskav hädakisa, karjus ta
kui vihane pull, kes kallale tormab. Samal momendil kargas
tema minu poole ning mina — kõrvale laeva nina poole. Te-
hes seda, lasin tüüriratta lahti ning tüür vajus ruttu teise
parda; see vist päästiski mu elu, sest keerlev ratas lõi Handsi
vastu rinda ning takistas teda momendiks.

Enne, kui ta toibus, olin ma kadunud nurgast, kus ta
mind tabas, ning juba teises laevaotsas. Eespool päämasti
jäin seisma, võtsin taskust pistoli, sihtisin külmavereliselt, ehk
ta küll mul kannul oli, ning vajutasin kuke maha. Plõksus
kukk, kuid ei järgnenud plahvatust ega pauku: merivesi oli
süüte märjaks teinud. Needsin enda hooletust. Miks ei laa-
dinud ma uuesti juba ammu oma ainust sõjariista? Siis ei
oleks ma, nagu nüüd, kui lihuniku eest pagev lammas.

Hämmastav oli, kui ruttu ta, ehk küll haavatud, suutis
liikuda, hallid juuksed üle näo rippnemas, nagu ise punane kui
punane hoiatusmärk, täis viha. Mul ei olnud aega teist püs-
toli proovida, ega tahtmist selleks, sest olin kindel, et see on
kasuta. Ühte nägin selgesti: ma ei tohtinud ta eest lihtsalt
taganeda, siis oleks ta mu varsi keula surunud nagu ta mind
minut varem peaaegu oleks pärasse surunud. Kord nii kätte
saadud, oleks mu ainsaks saatuseks siin ilmas olnud tüheksa-
kümme tolli verest nõretavat pistoda. Toetasin käed vastu
päämasti, mis oli küllalt suur ning ootasin, iga närv pinguli.

Nähes, et ma mõtlen eest ära nõigelda, peatas ta ka. ning
natuke aega ähvardas ta mulle kallale tulla ja liikus mu järele.
See oli mäng, mida sageli mängisin Mustamäe lahe kaljude
vahel; kuid lialgi enne, võite uskuda, ei peksnud mu süda
mängu juures nii metsikult, kui nüüd! Siiski oli see mäng,
ning ma arvasin, et võidan haavatud reiega vana merimehe.
Tõesti tõusis mu julgus nii, et leidsin enese mõtlemast milline
võiks olla selle juhtumise lõpp; kuid, ehk ma küll nägin, et
võin kaua mängida, ei näinud ma mingit teed põgenemiseks.

Kuna meie nii üksteist varitsesime, pörkas „Hispaniola“
vastu põhja värises, tungis momendiks liiva, ning vajus ki-
rest küljeli, kuni lagi oli neljakümneviiekraadise nurga all ning

vesi tungis joana piigardiaukudest sisse, jäädes loiguna lae ning parda vahele.

Ühe sekundiga lendasime mõlemad uperkuuti ning vee-resime peaaegu koos alla parda ääre; punase mütsiga surnu oma laialisirutatud kätega järgnes meile lohisedes ja komberdades. Meie olime üksteisele nii lähedal, et mu pää sai vastu roolimehe jalgu põrgates sarnase hoobi, et hambad plõgisesid. Kuid hoop aitas mind esimeseks püsti; Hands oli hädas surnukehaga. Laeva kaldumise tõttu ei olnud lagi enam kohane jooksuplats; vaja oli leida uus tee põgenemiseks, ning seda samal momendil, sest vastane oli nii lähedal, et puutus peaaegu mind. Kiiresti kui orav kargasin vantidele, ronisin hingedõtmbamata ning vahetpidamata, kuni saabusin raale.

Põgenemine õnnestas ainult kiiruse tõttu, sest pistoda läks läbi vaevalt pool jalga allpool mind; ning siis seisis Israel Hands, suu lahti ja nägu üles minu poole pöördud, kui imestuse ning arusaamatuse kehasus.

Nüüd oli mul natuke aega, ning seda kaotamata raputasin värsket püssirohtu pistoli lukule ja edasi, üks laskevalmis käes, võtsin teisel pistolil laengu välja ning laadisin ta uuesti, et olla kindlustatud kahekordselt.

Minu uus seisukord tegi Handsi päris segaseks; ta nägi, et hakkas mängu kaotama; ning pääle silmnähtavat kahtlemist hakkas ta vaevaselt mööda vante üles ronima, pistoda hammaste vahel. Palju aega ning oigeid nõudis talt see haavatud jala järelvedamine, ning minu ettevalmistused olid ammu lõpul, kui ta alles ühe kolmandiku teest oli üles jõudnud. Siis pöördusin ma tema poole, kummagis käes pistol.

„Üks samm veel, mr. Hands,“ ütlesin, „ning ma purustan teie ajud! Surnud ei hammusta, nagu teate,“ lisasin juure naerdes.

Ta peatus silmapilkselt. Näo ilmest nägin, et ta püüdis mõelda ning see protsess oli nii aeglane ning vaearikas, et naersin valjusti. Viimaks, neelates paar korda, hakkas ta kõnelema, ikka samase äärmise abituse ilmega näol. Et rääkida, selleks pidi ta võtma noa suust, kuid jäi siiski paigale.

„Dshim,“ algas ta, „ma arvan, meie oleme kimbus, teie ja mina, ning meil on vaja kokku leppida. Ma oleks teid kätte saanud, poleks tulnud see kukkumine: mul ei ole õnne, sugugi ei ole, ning ma arvan, et pean alla andma teile, kokapoisile, mis raske on minul, vanal merimehel.“

Joobusin ta sõnadest ning naeratasin, ennast täis kui kukk ajal, kui korruga tõusis ta parem käsi silmapilkselt üle õla. Midagi vihises läbi õhu kui nool, tundsin hoopid ning teravat valu ning siis olin naelutatud õlapidi masti külge. Hirmsa

valu ning ehmatusega — vaevalt küll tahtsin seda ning kindlasti ei sihtinud ma teadlikult — vajutasin mõlemad kuked alla ning püstolid kukkusid mu käest. Nad ei kukkunud üksi; ta-sase karjatusega lasid roolimehe käed vantidest lahti ning pää ees sulpsatas ta vette.

27. p ä ä t ü k k .

„Raha!“

Laeva kaldumise tõttu ulatasid mastid kaugele üle vee ning raal istudes ei olnud mulle muud all näha kui meripind, Hands, kes nii kõrgel ei olnud, kukkus laevale lähemale, minu ning parda vahele. Ta kerkis veel korra veepinnale, vahu ning vere sees ning vajus siis igaveseks tagasi. Kui vesi tüündus, nägin teda kägeras lamavat puhtal, valgel liival laevakülje varjus. Paar kala viipasid ta kehast mööda. Mõnikord, vee virvendades, näis ta end vähe liigutavat, nagu katsuks ta tõusta. Kuid ta oli täiesti surnud igatahes, saades rindu mõle-mad laengud ning uppudes, ja langes kalade saagiks säälsama-s, kus mõtles tappa minu.

Ma ei olnud enne kindel selles, kui hakkasin tundma valu ning hirmu. Soe veri nõrises mul üle selja ning rinna. Pistoda, mis mu masti külge naelutas, näis põletavat kui tuline raud; kuid, tõepoolest ei vaevanud mind palju haav, sest selle valu oleks ma väheima kaebuseta suutnud välja kannatada, — hirmu tekitas mõte, et pean langema raalt alla vaiksesse rohelisse vette, roolimehe keha kõrvale.

Hoidsin mõlema käega kinni, nii et küüned valutasiid ning sulgusin silmad, nagu tahtes varjata hädaohu. Aegamööda selgusid jälle mõtted, süda jäi rahulikuks nagu harilikult ning sain jälle tagasi enesevalitsuse.

Esimene mõte oli: välja tõmmata pistoda; kas ta oli liig tugevasti kinni või nõrkesid mu närvid, kuid värinaga loobusin sellest katsest. Naljakas küll — see värin vabastaski mu. Nuga oli mind tõesti väga lähedalt puutunud; ta hoidis mind nahariba vidi masti küljes ning värin tõmbas selle katki. Veri hakkas küll rohkem jooksma, kuid ma valitsesin end nüüd täiesti ning masti küljes hoidsid mind ainult kuub ning särk.

Need rebisin katki äkise tõmbega ning laskusin alla mööda paremakülje vante. Ühegi hinna eest ei oleks ma päale seda põrutust lasknud mööda pahemakülje vante, kust Israel natukese aja eest kukkus.

Läksin alla ning sidusin oma haava, nii kui sain, ta piinas mind kaunis palju ning jooksis ikka veel verd; kuid ta ei olnud sügav ega hädaohtlik ega valutanud väga palju kui kätt tarvitasin. Siis vaatasin ringi, ning et laev oli nüüd minu

meelest, minu oma, siis hakkasin mõtlema, kuidas vabastada teda viimsest reisijast, O'Brien'ist, surnust.

Nagu ütlesin, kukkus ta vastu parrast ning lebas nüüd säääl kui mõni hirmus, kohmakas nukk; inimkeha küll, kuid kui kaugel inimlikust väljanägemisest ning ilust! Sarnases olekus, kui ta oli, sain temaga kergesti hakkama; läbielatud traagilised seiklused kaotasid peaaegu kõik mu hirmu surma ees, sellepärast haarasin tal kinni ümbert, kui jahukotil ning ühe tubli tõstega upitasin üle parda. Valju mulinaga vajus ta põhja; punane müts tõusis ning jäi veepinnale ujuma; ning pääle seda kui vesi vaikis nägin neid Israeliga kõrvuti lamamas, õõtsudes kui vesi liikus. O'Brien, ehk küll alles kaunis noor mees, oli päris palja päaga. Säääl ta lamas, paljas päa põigiti üle mehe põlvede, kes ta tappis, ning vilkad kalad ujusid edasi-tagasi üle mõlemate.

Nüüd olin üksi laeval; mõõn lõppes just. Päike oli juba nii madalas, et mändide varjud läänepoolt kaldalt hakkasid küünima üle ankruplatsi ning langesid must-valge joonisena laevalaele. Hakkas puhuma õhtune tuul ning ehk küll kahe tipuga kungas idapoolt hästi varjas, hakkasid trossid endamisi tasa laulma ning tühjad purjed siia-sinna laterdama.

Hakkasin nägema laeva ähvardavat hädaohtu. Kliivrid sain ruttu kokku laele; kuid suurpurjega oli rohkem tööd. Muidugi, kui laev küljeli vajus, vajus ka poom allakülje üle parda ning tema ots ja jalg ning paar purje ali vee all. Mõtlesin, et see teeb teda veel hädaohtlikumaks; kuid trossid olid nii pinguli, et kartsin puudutada neid. Viimaks võtsin noa ning lõikasin falli katki. Kahvel langes kohe ning lahtine puri laiutas enese suure põiena üle vee; ning, niipalju kui ma ka ei rebinud, ma ei suutnud teda paigalt liigutada — see oli kõik, mis teha võisin. Lõppude lõpuks, pidin jätna „Hispaniola“, niisama kui enda, saatuse hooleks.

Seks ajaks oli vari juba üle terve ankruplatsi langenud — viimsed kiired, mäletan, tungisid läbi metsa ning särasid kui kalliskivid laevavraki õitsval kattel. Külml hakkas; mõõn viis vee kiiresti mere poole ning laev langes ikka enam küljeli.

Ronisin ettepoole ja vaatasin üle parda. Näis olevat madal küllalt ning igaks juhtumiseks mõlema käega trossist kinni hoides, lasin enda tasa alla libiseda. Vesi küünis mulle vaevalt niueteeni; liiv oli kõva, laineline kui virvendav meri; tuju tõustes kahlasin randa, jättes „Hispaniola“ küljeli, suurpuri ujudes tühjalt meripinnal. Samal ajal loojenes päike ning tuul vihises pimeduses tasa kõikuvate mändide vahel.

Oli kuidas oli, lõpuks olin merelt tagasi ja mitte sugugi tühjade kätega. Säääl oli laev, lõpuks puhas röövlitest ning valmis vastu võtma meie omi mehi ja tagasi merele minema. Mi-

dagi ei soovinud ma rohkem, kui olla tagasi kodus ning kii-
delda enda kangelastegudega. Võimalik, et saan noomida hul-
kumise pärast, kuid „Hispaniola“ tagasivõitmine on vääri-
line vastus, ning lootsin, et isegi kapten Smollet tunnustab, et ma
ei ole oma aega asjata viitnud.

Mõtiskeldes nii ning suurepärasest meeleolust pöörasin näo
kodu, palkmaja, ning seltsimeeste poole. Mäletasin, et ida-
poolseim jõgedest, mis suubuvad kapten Kiddi ankruplatsi,
jookseb kahetipuga künkalt, minust vasakut kätt; ning pöör-
sin sammud sinnapoole, et pääseda üle selle, sääl kus ta madal
on. Mets oli kaunis hõre ning varsi olin juba ümber künka ja
veel natuke pääle seda kahlasin juba läbi jõe.

Olin nüüd umbes sääl, kus kohtasin Ben Gunni, ning lii-
kusin ettevaatlikult ringi vaadates. Valitses peaaegu täielik
pimedus, ning kaljupraost kahe tipu vahelt välja astudes mär-
kasin virvendavat tulekuma taeval; pidasin seda saareelaniku
tuleks, kes endale õhtusööki keedab. Inestasin endamisi, kui-
das võib ta nii hooletu olla. Sest kui mina seda helki nägin,
kas ta ei või siis ka silma torgata Silverile, kes kaldal soos
laagris asub?

Järkjärgult läks öö ikka pimedamaks; ainult umbkaudu
võisin katsuda enda eesmärgi poole suunduda; kahetipuga
küngas taga ja kiiker paremat kätt paistsid tumedamalt ning
tumedamalt; tähti paistis vähe nõrgalt; sageli komistades põõ-
saste otsa ning veeredes liivaaukudesse, liikusin edasi.

Koiraga oleks nagu valgus paistnud. Vaatasin üles;
kahvatu kuupaiste valgustas Kiikri tippu ning varsi pääle
selle nägin midagi suurt ja hõbedast madalal puude taga lii-
kuvat, ning teadsin, et tõusis kuu.

Sarnase abi tulles möödusin ruttu kõigest, mis mee-
letas mu reisi; ja, osalt joostes, osalt käies, lähenesin kannatamatu-
t kindlustusele. Kuid, hakates läbi pugema metsasal-
gast, mis kindlustuse ees kasvas, ei olnud ma sugugi järel-
mõtlematu, vaid vähendasin kiirust ja sammusin vähe ette-
vaatlikumalt. Eksikombel enda seltsimeestest maha lastud
saada oleks hale lõpp olnud mu seiklustele.

Kõrgemale ja kõrgemale ronis kuu; siin ja sääl hakkasid
ta kiired lagedatele kohtadele langema; kuid otse mu ees hak-
kas teistsugune hõõgus paistma. See oli punane ning soe, ja
vahetevahel kustus ta — kui kõeks suurema tule tukid.

Tõepoolest, ma ei teadnud arvatagi, mis see võis olla.

Lõpuks saabusin päris lagendiku veerule. Läänepoolne
osa oli täiesti valgustatud kuust; muud osa, ka maja, kattis
must vari, mida katkestasid pikad hõbedased valguseribad.
Teiselpool maja põles suur tuli ning see tekitaski punase kuma

teravaks kontrastiks pehmele kuuvalgusele. Ainuski hing ei liikunud, ega kuulnud ükski hääl päale tuulekohina.

Peatasin suure inestusega ning, võib olla, ka väikese hirmuga. Ei olnud meie komme teha suurt tuld; tõesti olime kapteni käsul tulepuudega isegi ihnsad teatud määral; ning hakkasin kartma, et juhtus midagi halba minu ära olles.

Hiilisin ümber idapoolse nurga, ning kohas, kus pimedus suurim oli, ronisin üle aia.

Et olla kindlam, laskusin neljakäpuli ja ronisin väheima kobinata maja nurga poole. Lähemale saabudes läks mu süda korruga palju kergemaks. Iseenesest ei olnud need ilusad, ning varem al ajal kaeblesin sageli nende pärast; kuid siis oli see kui muusika, kuulda omi sõpru valjusti ning rahulikult unes norskavat. Vahehüüe merel, et kõik korras, ei mõjunud iialgi rahustavamalt minusse.

Kuid siiski ei olnud kahtlust ühes asjas: vahti pidasid nad häbiväärselt pahasti! Oleks see olnud Silver oma pois- tega, kes nüüd nende poole ronis, ükski neist ei oleks päikese- tõusu näinud. Seda tähendab see, mõtlesin, et kapten haava- tud on; ning jälle häbistasin end, et jätsin nad sarnasesse häda- ohtu küngast kaitsma.

Selle ajaga sain ukse juure ja tõusin püsti. Sees oli nii pime, et ma ei näinud sääl midagi. Mis puutub häältesse, siis kuuldus seal alaline magajate norskamine, ning vahetevahel tasane heli, kui laterdamine või nokitsemine, mida ma kuidagi seletada ei osanud.

Käed ettepoole sirutades läksin sisse. Heidan enda ase- mele (mõtlesin tasase naeruga) ja naudin nende nägusid kui nad minu hommikul leiavad.

Mu jalg puutus midagi pehmet — see oli magaja jalg; ta pöördus ning oigas, kuid ei ärganud.

Ning korruga algas kriiskav hääl pimeduses: „Raha! Raha! Raha! Raha!“ ja nii järjesti, vahetpidamata, kui klõbiseks väike veski.

Kapten Flint, Silveri roheline papagoi! See oli tema, keda kuulsin nokitsevat puutüki kallal pimedas; see oli tema, kes paremini vahti pidas kui ükski inimlik olend ning kes minu saabumist nii enda igava lauluga teatas.

Mul ei jäänud aega tagasi pöörduda. Terav, lõikav hääl sundis magajaid ärkama ja üles kargama ning võimsa vandega hüüdis Silveri hääl:

„Kes tuleb?“

Pöördusin, et joosta, põrkasin tugevasti vastu üht ini- mest, kargasin tagasi ja jooksin teise käte vahele, kes minu haaras ning kõvasti kinni hoidis.

„Too tuld, Dick“, hüüdis Silver, kui mu vangistamine kindel oli.

Üks meestest lahkus majast ja tuli kohe põleva tikuga tagasi.

6. jagu.

Kapten Silver.

28. p ä ä t ü k k.

Vaenlase laagris.

Tulelondi punane kuma, mis maja sisemust valgustas, näitas, et olid täide läinud mu paheimad kartused. Röövlid valdasid maja ning tagavarasid: konjakivaat oli siin, niisama liha ning leib, nagu ennegi; ning, mis mu hirmu kümnekordseks kasvatas: vangidest mitte jälgegi. Võisin ainult arvata, et nad olid hukkunud, ja süda piinas mind valusasti, miks ei jäänud ma siia, et hukkuda ühes nendega.

Röövleid oli siin kuus; rohkem mehi ei olnud ellu jäänud. Viis neist olid püsti, punaste ja tursunud nägudega, nagu nad äkki esimesest unest joobnud ärkasid. Kuues ainult toetas küünarnukile: ta oli surnukahvatu ning verrega määratud side ümber pää ütles, et ta hiljuti haavata sai ja haav hiljemini kinni seoti. Mäletasin meest, kelle pääle suure kallalitungi ajal lasti ning kes tagasi metsa puude varju jooksis, ja ei kahelnud, et see oli tema.

Papagoi istus sulgi kohendades Pika Dshoni õlal. Dshon ise näis natuke kahvatum ning karmim, kui harilikult. Ta ikka kandis veel peent ülikonda, milles ta läbirääkimistel oli, kuid nüüd oli see saviga määrdunud ning metsas teravatest okstest lõhki kistud.

„Tähendab,“ ütles ta, „Dshim Hawkins on siin, lõhkegu mu puujalg! tulid vaatama, mis? Hüva, tule, ma pean seda sõbralikuks.“

Ning ta istus viinavaadile ja hakkas piipu täis toppima.

„Anna mulle londist tuld, Dick,“ ütles ta; ning tuld saades lisas juure: „Ja süüta puuhunnik põlema, poiss; ning teie, härrad, istuge; mr. Hawkinsi ees pole teil vaja püsti seista. Ta juba vabandab teid, võite kindlad olla. Nii, Dshim,“ jätkas ta, „sa oled siin, see on rõõmustav üllatus vaesele vanale Dshonile. Esimest korda sind silmates nägin kohe, et oled terane; kuid see läheb minu ootustest kaugemale.“

Kõige selle pääle, nagu arvata võite, ei vastanud ma. Nad panid mu istuma, selg seina poole; ning nüüd seisin, vaadates Silverile näkku loodetavasti küllalt julgelt, mis puutub väljanägemisse, kuid musta ahastusega südames.

Silver tõmbas suure rahuga mahvi või paar piibust ning algas siis jälle:

„Nüüd, vaata, Dshim, et sa juba kord siin oled,“ ütles ta, „siis räägin sulle, mis tean. Ma armastasin alati sind, alati, sest sa olid tark poiss ning just kui minu pilt, kui olin noor ja ilus. Tahtsin alati, et sa ühineks meiega, saaks oma jao ning oleks aumees, ja nüüd tulidki, mu kukeke. Kapten Smollett on tubli merimees, pean tunnustama, kuid käre distsipliini suhtes. „Kohus on kohus,“ ütleb ta ning temal on õigus. Nüüd tead kaptenit. Doktor on täiesti sinu vastu — „tänamatu päevavaras“ — ütles ta; ning terve selle loo järelendus on: sa ei saa tagasi omade meeste juure, sest et nad sind ei taha; ning kui sa ei taha asutada kolmandat meeskonda, kus sa üksi oleks, siis pead ühinema kapten Silveriga.“

Seni oli kõik hää. Mu sõbrad olid siis ikka elus ning ehk ma küll uskusin osalt Silveri sõnu, et mu põgenemine teisi pahandas, trööstis mind see kõik enam kui kurvastas.

„Ma ei räägi sellest, et sa meie käes oled,“ jatkas Silver, „ehk sa küll seda oled, võid kindel olla. Mina olen tõestuste poolt; ähvardustest ei tule midagi hääd. Kui sulle teenistus meeldib, hüva, tule kaasa; ning kui ei, Dshim, noh, sul on vabadus ei öelda — vabadus, seltsimees; ning lõhkegu mu luud kui üks surelik merimees võib õigemini rääkida!“

„Pea ma vastama?“ küsisin väriseva häälega. Selle pilkava kõne taga tundus ähvardus surmaga ning mu põsed põlesid ja süda rinnas peksis valusasti.

„Poiss,“ vastas Silver, „keegi ei sunni sind. Mõtle järele oma seisukorra üle. Keegi ei kiirusta sind, seltsimees; näete, aeg sinu seltskonnas möödub väga lõbusasti.“

„Hüva,“ vastasin natuke julgemaks saades, „kui pean valima, siis on mul õigus teada, mis ja kuidas, ning miks olete teie siin ja kus on minu sõbrad.“

„Mis ja kuidas?“ kordas üks röövlitest urisedes. „Õnnelik oleks too, kes teaks seda!“

„Sa topi enda luugid kinni kuni sa rääkima pead, sõber,“ karjus Silver kõnelejale vihaselt. Ning siis vastas ta mulle omal endisel mahedal toonil: „Eile hommikul, mr. Hawkins, tuli dr. Livesey rahulipuga alla. Ta ütles: „Kapten Silver, teid anti ära. Laev on kadunud.“ Hüva, see võib olla, sest meie tõstsite klaase ning laulsime, et see kergem oleks. Ma ei öelnud, et ei, sest keegi meist ei käinud vaatamas. Vaatasime, ning — põrgu nimel! — vana laev oli kadunud. Iialgi ei ole ma näinud lollimaid nägusid; ning võite kindel olla, et nad olid lollid, kui mina ütlen, et olid. „Hüva,“ ütles doktor, „teeme lepingu.“ Leppisime kokku ning siin me ole-

me: tagavarad, viin, maja, tulepuud, mida nii targasti korjasite, nii öelda, terve laev, mastidest kiiluni. Mis nendesse puutub, siis nad läksid ära siit; ma ei tea, kus nad on.“

Ta tõmbas jälle rahulikult piipu.

„Ning lõpuks pead selle endale nina pääle kirjutama,“ jatkas ta, „et sinust oli ka lepingus juttu. „Palju teid järel on?“ küsisin. „Neli,“ vastas, „neli, ning üks neist haavatud. Mis puutub poisisse, mina ei tea, kus ta on,“ ütles ta, „ega muretsegi sellepärast. Meil on villand temast.“ Need olid ta sõnad.“

„On see kõik?“

„Hüva, see on kõik, mis sa kuulda saad, mu poeg,“ vastas Silver.

„Ning nüüd pean valima?“

„Ning nüüd pead valima, võid kindel olla,“ ütles Silver.

„Hüva,“ vastasin, „ma ei ole sugugi loll, vaid tean väga hästi, mis mind ootab. Las' järgneb pahemale veel pahem, see teeb mulle vähe muret. Ma nägin palju surma, enne kui teie juure sattusin. Kuid pean teile ühest või paarist loost jutustama,“ nüüd sattusin juba ärevusse, „ning esimene oleks: teie olete halvas seisukorras siin: laev, varandus, mehed — kõik kadunud, terve teie ettevõtte läheb nurja; ning kui tahate teada, kes seda tegi — mina! Mina olin õunatünnis sel öhtul, kui maad nägime ning kuulasin teid, Dshon ja teid, Dick Dshonson, ning Handsi, kes nüüd meripõhjas on, ja rääkisin teie sõna edasi, enne kui möödus tund. Mis puutub laeva, siis olin mina see, kes lõikas trossi katki, see olin mina, kes tappis laeval olevad mehed, ning see olin mina, kes viis ta sinna, kus teda keegi teist enam iialgi ei näe. Minu kord on naerda; algusest pääle oli selle ettevõtte jäme ots minu käes; ma ei karda teid rohkem kui kärbseid. Tapke mind, kui soovite, ehk halastage mu pääle. Ühe asja ütlen veel ning mitte rohkem: kui teie mu pääle halastate ja kui teie võrukaelad kord kohtu ees seisate, mis möödunud, see möödunud, siis katsun ma teid päästa kui saan. Teile jääb valida: tapke ning tehke endile halba, ehk jätke mu ellu ja saate tunnistaja, kes teid ehk päästab võllast.“

Peatasin, sest, pean ütlema, ma ei saanud enam hingata, ja minu imestuseks ei liigutanud ükski mees, kõik istusid, vahtides mulle otsa kui lambad. Ning kuna nad veel vahtisid, algasin uuesti:

„Ja nüüd, mr. Silver,“ ütlesin, „ma usun, teie olete parim mees siin, ning kui asjad lähevad pahemini, siis palun teid doktorile teatada, kuidas ma toimin.“

„Ma pean meeles,“ ütles Silver, sarnase naljaka rahuga, et ma terve elu jooksul ei tea otsustada, naeris ta mu palvet või oli ta hirmsasti hämmastanud mu julgusest.

„Lisan veel juure,“ hüüdis mahagoninäoga madrus — Morgan, keda ma Pika Dshoni kõrtsis Bristolis sadamas nägin. „Tema oli, kes tundis ära Musta Peni.“

„Nojah,“ tõendas kokk. „Mina lisan sinna veel midagi juure, sest — põrgu nimel! — see oli seesama poiss, kes õngit- ses kaardi Billy Bonesilt välja. Ühe sõnaga, meie hukkusime Dshim Hawkinsi tõttu.“

„Siis mingu ta!“ ütles Morgan vandudes.

Ning ta kargas üles, pigistades nuga kui kahekümne- aastane.

„Tagasi, sina!“ karjus Silver. „Kes oled sina, Tom Morgan? Võib olla, mõtled sa, et oled siin kapten? Põrgu nimel! ma õpetan sind. Hakka vastu ning sa lähed, kuhu läksid mit- med mehed enne sind, need kolmkümmend aastat tagasi — mõned masti ja mõned üle parda, ning kõik toiduks kaladele. Ei ole ühtegi, kes oleks mulle vastu hakanud ning pärast hästi elanud, Tom Morgan, võid selles kindel olla.“

Morgan peatas, kuid kähe nurin kuuldus teistelt.

„Tomil on õigus,“ ütles üks.

„Mulle on küllalt juba liiva silma riputatud,“ lisas teine

MIKU JA BIMBU.

Gori naljalugu.

(Järg.)

1. Kord, kui poisid jõel kalu püü- sid, nägid nad jõehobust Hip-Hopi roogudest välja hiilivat ja tukkuvale kurele Kluk-Klukile lähenevat.

2. Poisid said kohe Hip-Hopi kurjast kavatsusest aru. Bimbu kargas paati ja sõudis kalda poole, et külast abi tuua. Miku aga viskas õngekonksu Hip-Hopile sappa ja andis sellega Kluk-Klukile võimaluse lendu tõusta.

3. Hip-Hop mõirgas vihasealt ja tormas Miku kallale. Kluk-Kluk nägi, et ta päästjat hirmus hädaoht ähvardab. Ta laskis end ruttu kivile, võttis Miku turjale ja tõusis õhku, Hip-Hoppi vihasealt lõugi laksutama jättes.

4. Kluk-Kluk tõusis Mikuga kõrgele taeva alla ja võttis lennusihi põhja poole. Neegrikülästä üle lennates silmas Miku Bimbut, kes talle palmioksaga lehvitas. Miku lehvitas käega vastu.

5. Kaua lendas Kluk-Kluk Mikut turjal kandes. Viimaks laskis ta alla ja puistas Miku seljast murule. Miku vaatas ümber ja kohe tundis ta oma kodu ära. Juba jooksiski ema kiirel sammul tema poole.

6. Miku oli jälle kodus. Ema rõõm oli suur, suur oli ka Miku rõõm, et ta jälle õnnelikult kallisse kodusse jõudis. Ka vana Muri oli rõõmus — kilkas ja haukas nagu noor kutsikas.

juure. „Poodagu mind, kui ma lasen veel sind seda teha, Dshon Silver.“

„Soovib keegi aumeestest minuga tegemist teha?“ röökis Silver, kummardades enda istmel, vaadil, kaugele ette, hoides põlevat piipu paremas käes. „Nimetage, keda teie soo-

vite; teie ei ole ometi tummad, ma arvan. Tulgu, kes tahab. Olen ma niikaua selleks elanud, et mõni rummivaat lõpuks mulle vastu hakkaks? Teie teate kommet, teie olete endi arvamise järgi õnneotsijad-aumehed. Hüva, ma olen valmis. Võtke mõõk, kes julgeb ning ma vaatan mis värvi ta seest on, enne kui see piip tühi on.“

Ükski ei liigutanud, ükski ei vastanud.

„Sarnased olete teie, jah?“ lisas ta juure, piipu tagasi suhu pannes. „Hüva, teie olete lõbus seltskond. Pole väärt, et teiega võidelda. Võib olla, teie mõistate kuningas Georgi Inglise keelt: mina olen kapteniks valitud. Mina olen kapten sellepärast, et olen parim mees meriimiili ulatusel. Teie ei taha võidelda kui aumehed-õnneotsijad; siis — kurat võtku! — peate sõna kuulma, võite kindlad olla! Mina armastan seda poissi; iialgi ei ole ma näinud temast tublimat poissi. Ta on rohkem mees siin majas, kui paar rotte teie hulgast, ning mina ütlen: näidake mulle, kes paneb käe ta külge — seda ütlen ma, võite kindlad olla.“

Päale selle oli kaua vaikus. Seisin sirgelt seina vastas, süda tagus ikka veel rinnus kui vasar, kuid juba paistsid lootuse kiired. Silver tuges vastu seina, käed rinnal ristis, piip suunurgas, rahulik kui oleks ta kirikus; kuid ta silmad piilusid vargsi ringi ning jälgisid ta rahutuid järelejäijaid. Need, oma korda, kogunesid pikkamisi teise maja otsa ning nende tasane sosin kostis kõrva, kui veekohin. Nad vaatasid üksteise järgi üles ning punane valgus tuletukist valgustas sekundiks nende närvilikke nägusid; kuid mitte minu, vaid Silveri päale pöörasid nad omad silmad.

„Teil näib olevat midagi öelda,“ tähendas Silver, sülitades kaugele. „Tulge välja, laske aga kuuldavale, ehk jätke.“

„Vabandage, sir,“ vastas üks meestest, „teie ei hooli sugugi mõnedest säädustest; panete ehk ka teisi natuke tähele. Meeskond ei ole rahuldatud; sel meeskonnal on omad õigused nagu teistelgi, ning teie endi sääduste järgi on meil õigus läbi rääkida üksteisega. Vabandage, sir, tunnustan teid praegu kapteniks; kuid mina tarvitan oma õigust ja lähen välja nõu pidama.“

Reeglipärase tervitusega astus see pikk, haiglane, kollaste silmadega võrukael, aastat kolmkümmendviis vana, uksest välja ja kadus. Üksteise järgi toimisid teised tema eeskujul; igaüks tervitas möödudes; igaüks lisas mõne vabanduse juure. „Sääduse järgi,“ ütles üks. „Nõupidamiseks,“ ütles Morgan. Sarnaste märkustega sammusid nad välja, jättes meid Silveriga kahekesi tulelondi juure.

Kokk võttis kohe piibu.

„Nüüd vaata, Dshim Hawkins,“ ütles ta sosinal, mis vaevalt kuuldav, „sa oled surma suus, ning, oodata on veel pahe- mat: piinamist. Nad tahavad minu tagandada. Kuid, pane tä- hele, mina seisin kõik aeg su eest. Ma ei kavatsenud seda; ei! kuni sa rääkima hakkasid. Olin ahastuses, et kaotan kõik ning lõpuks puuakse mind veel. Kuid nägin, sa oled õige mees. Ütlesin endale: Seisa Dshim Hawkinsi eest ja Dshim Hawkins seisab sinu eest. Sina oled tema viimane kaart, ja — kurat, küll, Dshon! — tema sinu. Käsi peseb kätt, ütlesin ma. Sina päästad enda tunnistaja, ning see päästab su kaela!“

Hakkasin natuke taipama.

„Arvate, et kõik kadunud on?“ küsisin.

„Jah, võtaks, arvan!“ vastas ta. „Laev kadunud, kael kadunud — see tähendab seda. Niipea kui lahele vaatasin, Dshim Hawkins, ning ei näinud laeva — ma olen kangekaelne, kuid siis alistusin. Mis puutub nendesse ning nende nõupidamisse, pange tähele, — nad on päris lollid ja argpüksid. Ma päästan, kui on nii, et võin — nende käest. Kuid, Dshim, käsi peseb kätt — sina päästad Pika Dshoni kõlkumise eest.

Olin kimbatuses; asi, mis ta palus, näis võimatu, — tema, vana meriröövel ja igal pool eestvedaja.

„Mis ma võin, seda teen,“ vastasin.

„See on leping!“ hüüdis Pikk Dshon. „Sa räägid julgesti ja — põrgu nimel! — mul on lootust.“

Ta komberdas tulelondi juure, mis puuhunniku oli torga- tud ja süütas piibu uuesti.

„Mõistad, Dshim,“ ütles ta tagasi tulles. „Mul on pää- ölgadel. Nüüd olen ma skvairi pool. Tean, sa viisid laeva ku- hugile kindlasse kohta. Kuidas sa seda tegid, ma ei tea, kuid see on kindel. Aiman juba, et Hands ja O'Brien sisse kukku- sid. Iialgi ei uskunud ma kumbagi neist. Nüüd pange tähele. Ma ei küsi ise ega lase teisi küsida. Tean, et mäng on kaota- tud; ning tean, et oled kange poiss. Ah, sina, noor — sina ja mina oleks koos hulga tööd teinud!“

Ta lasi vaadist konjakit tinatassi.

„Tahad proovida, seltsimees?“ küsis ta; ja kui ma keel- dusin: „Hüva, siis ma kuivatan üksi, Dshim,“ ütles ta. „Vajan kinnitust, sest ees on muresid. Ning, rääkides muredest, miks andis doktor mulle kaardi, Dshim?“

Mu nägu väljendas sarnast otsekohest hämmastust, et ta kohe küsimuste üleliigsust nägi.

„Kuid ta andis selle,“ jätkas ta. „Ning selle taga on mi- dagi, kahtlemata on midagi, Dshim, — halba või hääd.“

Ning ta võttis veel lonksu viina, raputades oma suurt pääd, kui mees, kes tulevikust pahemat ootab.

29. p ä ä t ü k k.

Jälle must märk.

Röövlite nõupidamine kestis juba tüki aega, kui üks neist tagasi maija tuli ning jälle tervitust korrates, mis minu arva-tes pilkava maiguga oli, minutiks tulelonti palus. Silver aval- das lühidalt nõusolekut; ning saadik läks jälle tagasi, jättes meid kahekesi pimedasse.

„Tuul hakkab puhuma, Dshim,“ ütles Silver, kes nüüd kaunis sõbralikku ja familjäärset tooni tarvitas.

Pöörasin lähema laskeaugu poole ja vaatasin välja. Tu- kid suurel tulel olid seevõrra juba ära põlenud, ja hõõgusid nüüd veed vaevaselt, et arusaadav oli miks nõupidajad tule- lonti palusid. Maja ja aia vahel kallakul olid nad kokku ko- gunenud; üks hoidis tulelonti; teine seisis nende keskel põl- vili, ning ma nägin ta käes noatera kuu ja tulelondi valgusel mitmevärviliselt sädelevat. Teised kõik kummardasid natuke, nagu jälgides keskelolija tegevust. Võisin ainult näha, kui oleks tal raamat ja nuga käes; imestasin, kuidas võis midagi sar- nast nende kätte juhtuda, kui põlvitav kuju püsti tõusis ning kõik salk koos maja poole liikuma hakkas.

„Nad tulevad,“ ütlesin, ning pöörasin tagasi omaale endi- sele kohale, sest mulle näis, et see mind alandab, kui nad leia- vad, et jälgisin neid.

„Hüva, las' nad tulla, poiss, — las nad tulla,“ ütles Silver rõõmsalt. „Mul on nende jaoks veel laeng valmis.“

Uks avanes ning viis meest, seistes hunnikus majas ukse juures, tõukasid üht endist ettepoole. Teistel asjaoludel oleks olnud naljakas see aeglane edasiliikumine, iga sammu juures kahtlemine ning kokkusurutud parema käe ette sirutamine.

„Astu siia, poiss,“ hüüdis Silver. „Ma ei söö sind ära. Anna ta siia, kohmakas. Ma tean säädusi, ma ei tee häda saa- dikule.“

Nii julgustatult astus röövel kärmemalt edasi ja, midagi Silverile käest kätte edasi andes, lipsas palju kärmemalt tagasi oma seltsimeeste juure.

Kokk vaatas, mis talle antud oli.

„Must märk! Nii mõtlesingi,“ tähendas ta. „Kust te küll võisite paberit saada? O—o, vaadake: see ei too õnne! Teie võtsite ja lõikasite selle piiblist. Missugune loll lõikas piiblit?“

„Ah, sääal on!“ ütles Morgan, „sääal on nüüd! Mis ma ütlesin? Sellest ei tule hääd, ütlesin ma.“

„Hüva, teie otsustasite seda endi keskel,“ jätkas Silver. „Teie kõik kõlgute nüüd, ma arvan. Kellel tolal oli piibel?“

„See oli Dick,“ vastas keegi.

„Dick oli see? Siis võib Dick palvetada,“ arvas Silver, „ta on oma osa õnne näinud, võite kindlad olla.“

Kuid siin segas pikk, kollaste silmadega mees vahele.

„Seo juba see jutt, Dshon Silver,“ ütles ta. „Meeskond täies koosseisus andis teile musta märgi, nagu kord ja kohus; pöörake see ümber, nagu kord ja kohus, ning vaadake, mis sinna kirjutatud on. Siis võite rääkida.“

„Täna, Dshordsh,“ vastas kokk. „Sa olid alati kärmas ettevõtetes ning säädused on sul südamest, nagu ma rõõmuga näen. Noh, hüva, mis see siis on? A—a! „Tagandatud“ — see ongi? Väga kenasti kirjutatud, tõepoolest; nagu trükitud, vannum. Sinu käekiri, Dshordsh? Noh, sa hakkad juhtivaks meheks meeskonnas saama. Ma ei imestaks, kui sa järgmiseks kapteniks saad. Sa ehk ulatad mulle tulelondi säält, eks? piip kustus.“

„Tulge nüüd,“ ütles Dshordsh, „teie ei tee meeskonda enam lolliks. Teie olete enda arvamise järgi lõbus mees, ning astute nüüd ehk vaadilt maha ja aitate hääletada.“

„Mõtlesin, sa ütlesid, et tead säädusi,“ vastas Silver põlgavalt. Igatahes, kui sina ei tea, tean mina; ning mina ootan siin ja olen ikka teie kapten, pange tähele — kuni teie omad kaebused ette laote ning mina omakorda vastan, ei ole teie mustal märgil leivatüki väärtust. Pääle selle, siis vaatame.“

„Oh,“ vastas Dshordsh, „teie ei ole ainult kahtluse all; meie oleme kõik ühel arvamisel. Esiteks, teie ajasite nurja selle reisi — ei öelda selle pääle, nii ülbe teie ei ole. Teiseks, teie lasite vaenlase sellest lõksust välja. Miks tahtsid nad ära? Ma ei tea. Kuid selge on, et nad tahtsid. Kolmandaks, teie ei lubanud üle soo nende järgi minna. Oh, meie näeme su läbi. Dshon Silver; teie tahate kahekordselt mängida, sellega teete vea. Ning neljandaks, kes on see poiss siin.“

„On see kõik?“ küsis Silver rahulikult.

„Jätkub ka,“ vastas Dshordsh, „meie kõik saame kõlku-ma ja päikesepaistel kuivama teie oskamatuse pärast.“

„Hüva, ma vastan kõigile neljale punktile, üksteise järgi vastan igaühele. Mina ajasin reisi nurja, mina? Hüva, noh, teie kõik teate, mis ma tahtsin; ning teie kõik teate, et oleks tehtud, mis ma tahtsin, siis oleksime täna öösel „Hispaniolal“, nagu alati, kõik mehed elus ning varandus ruumis, kurat võtaks! Hüva! Kes rääkis mulle vastu? Kes sundis mind, kui olin sääduslik kapten? Kes andis mulle musta märgi päeval, kui maandusime ning algas seda tantsu? Ah, see on tore tants — olen ühes teiega sääl — ning näeb väga välja kui hornpaip*) nõöri otsas Karistuse Dokis Londonis, tõesti. Kuid

*) Hornpipe (lugeda hornpaip) — Inglise rahvatants.

kes tegi seda? Noh, need olid Anderson ja Hands ja sina, Dshordsh. Merry! Ning sina järele jäänud sellest segajate salgast; ja sul on Davy Dshonsi häbematus vastu hakata ning kapteniks minu asemele tahta — sinul, kes sa hulga meist lukanud! Põrgu nimel! See asi ei kõlba kuidagi.“

Silver vaikis ning ma nägin Dshordshi ja ta kaaslaste nägudest, et need sõnad ei olnud asjata.

„See on number üks,“ karjus süüdistatav, äigas highi otsaesiselt, sest ta rääkis ägedalt, nii et maja värises. „Ausõna, mul on paha rääkida teiega. Teil ei ole mõistust ega mälu ning ma ei oska ette kujutada, kus olid teie emad, et nad lasid teid merele minna. Merele! Aumehed õnneotsijad! Ma arvan, rätsepa amet on teile kohane.“

„Jatka, Dshon!“ ütles Morgan. „Räägi teistest.“

„Ah, teistest!“ vastas Dshon. „Neid on sääl hulk, mis? Teie ütlete, reis olevat nurja läinud. Ah, kui te suudaks teha, kui nurjas ta on, teie vast näeks! Meie oleme nii lähedal võllale, et mu kael kangestub seda mõeldes. Olete ehk näinud neid, kettides pooduid, linnud nende kohal ning madrused kirjeldavad neid, kui nad mõõna ajal nähtavale ilmuvad. „Kes see on?“ küsib keegi. „See? Ah, see on Dshon Silver. Ma tundsin teda hästi,“ vastab teine. Ning kuulda on kettide kolin kui lähete edasi ja saabute teise kupu juure. Noh, ja selle eest võlgname meie kõik tänu temale ja Handsile, Andersonile ja teistele lollidele teie hulgast. Ning kui tahate number neljandast kuulda, sellest poisist, aga — võtaks pagan! — kas ei ole tema pantvang? Tohime meie kaotada pantvangi? Ei tohi. Ta võib olla, on meie viimane lootus, mis sugugi ime poleks. Seda poissi surmata? Ei, seltsimehed! Ja number kolm? Ah, palju on öelda number kolme kohta. Võib olla, peate seda ei miskiks, et teid igapäev vaatamas käib üliskooli haridusega arst, sinu lõhkist pääd, Dshon ja sind, Dshordsh Merry, keda raputasid külmatõve hood vähem kui kuus tundi tagasi ning kelle silmad siis sidrunikoore värvi olid? Ning võib olla, ei tea teie seda, et tulemas on abilaev, ah? Kuid ta tuleb, ning sinna ei ole väga palju aega; ning siis näeme, kes rõõmustab, et on pantvang, kui tarvis. Ja mis puutub number kahesse, et ma lepingu tegin — hüva, teie tulite põlvili ronides mu juure, et ma teeks selle — põlvili tulite, teie argpüksid — ning teie oleks nälga surnud, poleks ma teinud — kuid see kõik ei ole midagi! Vaadake seda — selle pärast tegin!“

Ning ta viskas põrandale paberi, mille ma kohe ära tundsin — see ei olnud muu, kui kaart kollasel paberil, kolme punase ristiga, mille mina leidsin kapteni kasti põhjas õlirii-des. Miks doktor selle talle andis, seda ei suutnud ma kuidagi ette kujutada.

(Järgneb).

KURE LÄÄVE...

Nalja-duett Tarvastu murrakus.

Andi Laos.

Näitelava kujutab valminud viljavälja, mida peenar (päältvaatajate poolt pikuti) pooleks löikab. Ühelt poolt peenart niidab **Aadu**, teiselt poolt **Mari**. Helesinisest sügistaevast kostab lahkuvate kurgede hää.

Aadu

(vikatit luisates)

Kure lääve, kure lääve,

Oh sa pime küll!

Mari

(ükskõikselt)

Ku na lääve, mingu pääle,

Või sii ime om.

Aadu.

Ku na lääve, tuleb sügis,

Talv ja lumetii.

Mari.

Ken ei tää, et tuleb sügis,

Talv ja lumetii.

Aadu.

Talvetiiga kosilase
Kossu sõidave.

Mari

(a s j a s t h u v i t a t u d)

Mis'sä ütliid — kosilase?
Ütle — kellele?

Aadu.

Mea arva, väte seagi
Mõnda nätä saad.

Mari

(e d v i s t a d e s).

Kes'si'nd kossu sõidab miule,
Mis'sä'nd juttu aad.

Aadu.

Alva tiiga küll ei sõida
Mitte kennigi.

Mari.

Ää tiiga väte sõidab
Mõni... Hi-hi-hi!..

Aadu

(t a r g a l t j a t ä h t s a l t).
Kui nii kure lääve kõrgelt —
Tuleb ummi tii.

Mari.

Ku na madalamalt lääve —
Tuleb ilus tii.

Aadu

(ü l e s v a a d a t e s, r õ õ m s a l t).
Vaata, Mari, kure lääve
K-õ-r-g-e-n taeva all!

Mari

(v i h a s e l t).

Kuule, Aadu, ära lörä, —
Kas sii kõrge om!

Aadu

(vahib üles ja sügab kukalt).

Mea arva, kõrge küllält,

Kes'si'nd ärä täab.

Mari.

Siu arvamine ikki
Lollemasse jääb.

Aadu

(haavatult).

Jäägu pääle, mingu pääle,
Tulgu ilus tii.

Mari

(õrritades).

Lääve jah, ja tuleb meile
Ilus talvetii.

Aadu.

Paremb oless, sōs ka mea
Sōidas kossule.

Mari

(jahmatades).

Mis'sä ütliid — sōs ka sea
Sōidad kossule?

Aadu

(vihubniita).

Elä elu, pea talu —
Ei saa parata.

Mari.

Koe sa's ende arust mõtled
Kossu karata?

Aadu.

Sōidas ära Tartumaale
Üle järve jää.

Mari.

Es sa's mõnda meeleperäst
Lähemal ei tää?

Aadu.

Tääsi kaki, aga nevä
Miu põlgave.

Mari.

Mine'nd ikka, kudas neva
Siu põlgave?

Aadu

(etteheitvalt).

Ku na esi kosilasi
Kaugelt oodave!

Mari

(lööb muhelema).
Kes'si'nd oodab. Nalla pärast
Ütled mõndagi.

Aadu

(jätab niitmise).
Sedäviisi nallatad sa
Joba ammugi.

Mari.

Sea nallatad jo esi
Nõndasamuti.

Aadu

(astub läbi vilja peenrale).
Aga ku ma üitskõrd küsi
Peris tõega?

Mari

(silmad maha löödud).
Ärä'nd sõku keset villä
Kate jalaga...

Aadu

(astub lähemale).
Mis'sä ütled, ku ma sulle
Talve kossu lää?

Mari.

Ärä'nd tule lähemale —
Piiri pääle jää...

Aadu

(on Mari juure jõudnud).
Miu armastus om aga
Ilma piirita.

Mari.

Ega's armastusest tohi
Lausa kõnelda.

Aadu.

Ütle mulle, kulla Mari —
Ütle ei või ja.

Mari.

Ku ma üttelema just pea,
Sõs ma üttele — ja.

Aadu

(rõõmsalt).

Nüüd võib tulla vali tali,
Ummi lumetii.

Mari

(vaatab üles).

Kure lääve nõnda kõrgelt,
Et ei näegi.

Aadu.

Kik nii kaugel kosilase
Ange uppugu!

Mari

Jah, ja pallalt poolemehe
Kossu pääsegu.

Aadu.

Katekeste me ei pelga
Talve tujusid.

Mari.

Lämme ahju kõrvan sööme
Kesvä karaskit.

